

EBA/GL/2016/07

18/01/2017

Pamatnostādnes

par Regulas (ES) No. 575/2013
178. pantā ietvertās saistību neizpildes
definīcijas piemērošanu

1. Atbilstības un ziņošanas prasības

Pamatnostādņu statuss

1. Šis dokuments ietver pamatnostādnes, kas izdotas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1093/2010 16. pantu¹. Kompetentajām iestādēm un finanšu iestādēm saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1093/2010 16. panta 3. punktu jādara viss iespējamais, lai ievērotu šīs pamatnostādnes.
2. Pamatnostādnēs izklāstīts EBI skatījums uz atbilstošām uzraudzības praksēm Eiropas Finanšu uzraudzības sistēmā jeb par to, kā konkrētā jomā jāpiemēro Savienības tiesību akti. Kompetentajām iestādēm, kas minētas Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4.panta 2.punktā, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes, tās būtu jāievēro, iekļaujot tās attiecīgi savā praksē (piemēram, veicot grozījumus savā tiesiskajā regulējumā vai uzraudzības procesos), tostarp gadījumos, ja pamatnostādnes ir paredzētas, galvenokārt, iestādēm.

Ziņošanas prasības

3. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm līdz 20.03.2017 jāpaziņo EBI, vai tās ievēro vai paredz ievērot šīs pamatnostādnes, vai jānorāda to neievērošanas iemesli. Ja šajā termiņā nebūs saņemts šāds paziņojums, EBI uzskatīs, ka kompetentās iestādes šos ieteikumus neievēro. Paziņojumi jāiesniedz, nosūtot EBI tīmekļa vietnē pieejamo veidlapu uz e-pasta adresi compliance@eba.europa.eu ar norādi „EBI/GL/2016/07”. Paziņojumus nosūta personas, kas ir pilnvarotas kompetento iestāžu vārdā ziņot par prasību izpildi. Par jebkurām izmaiņām atbilstības statusā arī ir jāziņo EBI.
4. Paziņojumus publicēs EBI tīmekļa vietnē saskaņā ar 16. panta 3. punktu.

¹ Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), tiek grozīts Lēmums Nr. 716/2009/EK un atcelts Komisijas Lēmums 2009/78/EK (OV L331, 15.12.2010., 12.lpp).

2. Priekšmets, piemērošanas joma un definīcijas

Priekšmets

5. Šīs pamatnostādnes precizē Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. pantā iekļautās saistību neizpildes definīcijas piemērošanas prasības saskaņā ar Regulas 178. panta 7. punktā EBI piešķirto pilnvarojumu.

Piemērošanas joma

6. Šīs pamatnostādnes ir piemērojamas abām turpmāk minētajām pieejām:
 - (a) uz iekšējiem reitingiem balstītā pieeja (*IRB* pieeja) saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 trešās daļas II sadaļas 3. nodaļā noteikto;
 - (b) standartizētajai pieejai attiecībā uz kredītrisku saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 127. pantā iekļauto atsauci uz 178. pantu.
7. Iestādēm, kas ir saņēmušas atļauju piemērot *IRB* pieeju, šajās pamatnostādnēs iekļautās prasības attiecībā uz *IRB* pieeju ir jāpiemēro visiem riska darījumiem. Ja šīs iestādes ir saņēmušas iepriekšēju atļauju pastāvīgi lietot standartizēto pieeju saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 150. pantā noteikto vai atļauju secīgi ieviest *IRB* pieeju saskaņā ar tās pašas regulas 148. pantu, tās drīkst piemērot šajās pamatnostādnēs noteiktās prasības attiecībā uz standartizēto pieeju atbilstošiem riska darījumiem saskaņā ar standartizētās pieejas pastāvīgas daļējas izmantošanas nosacījumiem vai secīgas ieviešanas plāna ietvaros.

Adresāti

8. Šīs pamatnostādnes ir adresētas kompetentajām iestādēm, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4. panta 2. punkta i) apakšpunktā, un finanšu iestādēm, kā noteikts Regulas Nr. 1093/2010 4. panta 1. punktā.

Definīcijas

9. Ja nav norādīts citādi, Regulā (ES) Nr. 575/2013 un Direktīvā (ES) 36/2013 lietotajiem un definētajiem terminiem ir tāda pati nozīme arī šajās pamatnostādnēs.

3. Īstenošana

Piemērošanas datums

10. Pamatnostādnes ir piemērojamas no 2021. gada 1. janvāra, un tāpēc iestādēm pamatnostādņu prasības ir jāievieš to iekšējās procedūrās un IT sistēmās līdz šim datumam, bet kompetentās iestādes drīkst paātrināt pārejas grafiku pēc saviem ieskatiem.

Pamatnostādņu pirmreizējā piemērošana *IRB* iestādēs

11. Lai piemērotu šīs pamatnostādnes pirmo reizi, iestādes, kas izmanto *IRB* pieeju, izvērtē un, ja nepieciešams, koriģē reitingu sistēmas tā, lai riska parametru aplēses atspoguļotu jauno saistību neizpildes definīciju saskaņā ar šīm pamatnostādnēm, veicot šādas darbības:
 - (a) kur iespējams, koriģē vēsturiskos datus, pamatojoties uz jauno saistību neizpildes definīciju saskaņā ar šīm pamatnostādnēm, jo īpaši iekļaujot ietekmi, kas rodas no kavētu kredītsaistību būtiskuma robežvērtībām, kas noteiktas Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 2. punkta d) apakšpunktā;
 - (b) izvērtē, cik būtiski šajās pamatnostādnēs aprakstītā jaunā saistību neizpildes definīcija ietekmē visus riska parametrus un pašu kapitāla prasības salīdzinājumā ar iepriekšējo definīciju, kur piemērojams, pēc tam, kad ir veiktas nepieciešamās korekcijas vēsturiskajos datos;
 - (c) iekļauj savās reitingu sistēmās papildu piesardzības rezervi, ņemot vērā iespējamos riska aplēšu sagrozīšanu, kas rodas tāpēc, ka modelēšanā izmantotajos vēsturiskajos datos ir lietota cita saistību neizpildes definīcija.
12. 11. punktā minētās izmaiņas, kas reitingu sistēmai ir piemērojamas šo pamatnostādņu piemērošanas rezultātā, ir jāpārbauda attiecībā uz iekšējās validācijas funkciju un jāklasificē saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 529/2014 prasībām, un atkarībā no minētās klasifikācijas tās ir jāpaziņo atbilstošajai kompetentajai iestādei vai jāsaņem šīs iestādes apstiprinājums.
13. Iestādēm, kas izmanto *IRB* pieeju un kurām saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 143. panta un Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 529/20142 prasībām ir nepieciešama kompetentās iestādes iepriekšēja atļauja, lai iestrādātu šīs pamatnostādnes līdz 10. punktā minētajam termiņam, ar kompetento iestādi ir jāvienojas par galējo termiņu, kurā jāiesniedz pieteikums saistību neizpildes definīcijas izmaiņu apstiprināšanai.

² OV L 148, 20.5.2014., 36. lpp.

14. Pēc tam, kad *IRB* iestādes ir sākušas apkopot datus saskaņā ar šajās pamatnostādnes ietvertu jauno saistību neizpildes definīciju, veicot regulāro riska aplēšu pārskatīšanu, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 179. panta 1. punkta c) apakšpunktā, šīs iestādes paplašina vai, ja nepieciešams, pārceļ riska kvantitatīvajā noteikšanā izmantoto vēsturisko datu periodu, lai ietvertu jaunus datus. Kamēr nav sasniegts adekvāts laika periods, izmantojot viendabīgu saistību neizpildes definīciju, veicot regulārās riska parametru aplēšu pārskatīšanas, šīs *IRB* iestādes izvērtē 11. punkta b) apakšpunktā minētās piesardzības rezerves līmeņa atbilstību.

Atcelšana

15. Eiropas Banku uzraudzītāju komitejas (*CEBS*) 2006. gada 4. aprīlī publicēto Pamatnostādņu par attīstītās mērīšanas (*AMA*) un uz iekšējiem reitingiem balstīto (*IRB*) pieeju (*GL10*) ieviešanu, validēšanu un novērtēšanu 3.3.2.1. un 3.4.4. sadaļas tiks atceltas, sākot ar 2021. gada 1. janvāri.

4. Kavējuma kritērijs saistību neizpildes noteikšanā

Kavējuma dienu skaitīšana

16. Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanas nolūkā gadījumos, kad noteiktajā datumā nav veikti pamatsummas, procentu vai komisijas maksas maksājumi, iestādēm tās jāatzīst par kavētām kredītsaistībām. Gadījumos, kad ir veiktas izmaiņas kredītsaistību atmaksas grafikā, kā minēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 2. punkta e) apakšpunktā, iestādes politikā ir jāpaskaidro, ka kavējuma dienu skaits ir jānosaka, pamatojoties uz mainīto maksājumu grafiku.
17. Gadījumos, kad kredītligumā ir skaidri noteikts, ka debitors noteiktos apstākļos drīkst mainīt grafiku, kā arī apturēt vai atlikt maksājumu veikšanu, un parādnieks ir rīkojies saskaņā ar ligumā paredzētajām tiesībām, mainītos, apturētos vai atliktos maksājumus neuzskata par kavētiem, bet kavējuma dienu skaitu nosaka, pamatojoties uz jauno maksājumu grafiku, tiklīdz tas ir noteikts. Tomēr, ja parādnieks maina grafiku, aptur vai atceļ maksājumus, iestādēm ir jāizanalizē šādu izmaiņu iemesli un jāizvērtē iespējamās pazīmes nespējai samaksāt parādu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punktā un 3. punktā, kā arī šo pamatnostādņu 5. sadaļā noteikto.
18. Ja parāda atmaksa ir atlikta likumā paredzētas iespējas vai citu juridisku ierobežojumu dēļ, šajā periodā kavējuma dienu skaitīšana ir jāatliek. Tomēr šajās situācijās, ja iespējams, iestādēm ir jāizanalizē iemesli tam, kāpēc ir izmantota iespēja atlikt maksājumus, un jāizvērtē iespējamās pazīmes nespējai samaksāt parādu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punktā un 3. punktā, kā arī šo pamatnostādņu 5. sadaļā noteikto.

19. Ja attiecībā uz parāda atmaksu notiek strīds starp parādnieku un iestādi, kavējuma dienu skaitīšanu drīkst atlikt līdz brīdim, kad strīds ir atrisināts, ja ir izpildīts kāds no šiem nosacījumiem:

(a) strīds starp parādnieku un iestādi par kredītsaistību esamību vai to summu ir iesniegts tiesā, vai arī šim nolūkam izveidota ārēja iestāde veic citu formālu procedūru, kuras rezultātā saskaņā ar attiecīgajā jurisdikcijā piemērojamo tiesisko regulējumu tiek izsniegts saistošs lēmums;

(b) tikai nomas specifiskā gadījumā, kad iestādei ir iesniegta formāla sūdzība par līguma priekšmetu un sūdzības pamatotību ir apstiprinājusi neatkarīga iekšējā revīzija, iekšējas validācijas vai cita līdzvērtīga neatkarīga revīzijas struktūrvienība.

20. Ja parādnieks nomainās tādu notikumu rezultātā kā parādnieka apvienošana vai iegāde vai cits līdzīgs darījums, kavējuma dienu skaitīšana jāsāk no brīža, kad cita persona vai uzņēmums pārņem pienākumu atmaksāt parādu. Kavējuma dienu skaitīšanu neietekmē parādnieka nosaukuma maiņa.

21. Visu kavēto summu, kas saistītas ar parādnieka kredītsaistībām pret iestādi, tās mātesuzņēmumu vai jebkuriem mātesuzņēmuma meitasuzņēmumiem, kopsummas aprēķins, kas iestādēm ir jāaprēķina, lai salīdzinātu ar kompetentās iestādes saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 2. punkta d) apakšpunkta prasībām noteikto būtiskuma robežvērtību, ir jāveic tik bieži, lai varētu savlaicīgi identificēt saistību neizpildi. Iestādēm ir jānodrošina informācijas atjaunināšana katru reizi, kad informācija par kavējuma dienām un saistību neizpildi tiek lietota lēmumu pieņemšanai, iekšējai risku vadībai, iekšējām vai ārējām atskaitēm un pašu kapitāla prasību aprēķināšanai. Ja iestāde aprēķina kavējuma dienas retāk nekā reizi dienā, tai ir jānodrošina, ka par saistību neizpildes dienu nosaka to dienu, kad kavējuma kritērijs faktiski tika izpildīts.

22. Lai noteiktu, ka parādnieks nav izpildījis savas saistības, nav nepieciešams papildu eksperta atzinums — tiklīdz parādnieks atbilst kavējuma kritērijam, uzskata, ka nav izpildītas saistības visos riska darījumos ar šo parādnieku, izņemot, ja ir izpildīts viens no šiem nosacījumiem:

(a) attiecīgie riska darījumi ir klasificējami kā riska darījumi ar privātpersonām un MVU, un saistību neizpildes definīciju iestāde piemēro atsevišķa kredītiespēju līmenī;

(b) tiek uzskatīts, ka saskaņā ar 23. punktā noteikto ir iestājusies tā sauktā "tehniskā saistību neizpilde".

Tehniskā saistību neizpilde

23. Tehniskā saistību neizpilde iestājas tikai kādā no turpmāk minētajiem gadījumiem:

- (a) ja iestāde identificē, ka saistību neizpildes statuss ir ticis piešķirts iestādes datu vai sistēmas kļūdas rezultātā, ieskaitot standartizētu procesu manuālas kļūdas, bet izslēdzot nepareizus kredītlēmumus;
- (b) ja iestāde identificē, ka saistību neizpildes statuss ir ticis piešķirts parādnieka pasūtīta maksājuma darījuma neizpildes, kļūdainas vai nokavētas izpildes rezultātā, vai arī pastāv pierādījumi, ka maksājums nav bijis veiksmīgs maksājumu sistēmas kļūmes dēļ;
- (c) ja darījuma rakstura dēļ pastāv laika nobīde starp brīdi, kad iestāde saņem maksājumu, un brīdi, kad šo maksājumu attiecina uz atbilstošo kontu, kā rezultātā maksājums tiek veikts pirms noteiktā 90 dienu termiņa, bet klienta konts tiek kreditēts pēc 90 dienu termiņa un maksājums tiek uzskatīts par kavētu;
- (d) tikai atsevišķā faktoringa darījumu gadījumā, kad iegādātie debitoru parādi tiek ierakstīti iestādes bilancē un būtiskuma robežvērtība, ko kompetentā iestāde ir noteikusi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 2. punkta d) apakšpunkta prasībām, ir pārsniegta, bet neviens no parādnieka debitoru parādiem nav kavēts ilgāk par 30 dienām.

24. Tehnisko saistību neizpildi neuzskata par saistību neizpildi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta prasībām. Iestādēm ir pēc iespējas ātrāk jāizlabo visas kļūdas, kas ir izraisījušas tehnisko saistību neizpildi.

Iestādēm, kas izmanto *IRB* pieeju, tehniskās saistību neizpildes gadījumi ir jādzēš no riska darījumu, kuros netiek pildītas saistības, atsauces datu kopas, ko izmanto riska parametru aplēšanai.

Riska darījumi ar centrālajām valdībām, vietējām pašpārvaldēm un publiskā sektora struktūrām

25. Gadījumos, kad visi turpmāk minētie apstākļi ir izpildījušies, riska darījumiem ar centrālajām valdībām, vietējām pašpārvaldēm un publiskā sektora struktūrām iestādes drīkst piemērot īpašus nosacījumus:

- (a) līgums ir saistīts ar preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, un administratīvajās procedūrās ir noteikts, ka pirms maksājumu veikšanas ir nepieciešams veikt noteiktus kontroles pasākumus saistībā ar līguma izpildi; šis nosacījums ir īpaši piemērojams faktoringa riska darījumiem vai līdzīga veida pasākumiem, bet nav piemērojams tādiem finanšu instrumentiem kā obligācijas;

(b) neskaitot kavēšanos maksājumu veikšanā, citas pazīmes nespējai samaksāt parādu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 3. punktā, kā arī šajās pamatnostādnēs noteikto nav piemērojamas, parādnieka finanšu situācija ir stabila un nepastāv pamatotas bažas par to, ka parāds varētu netikt atmaksāts pilnā apjomā, ieskaitot kavētus procentu maksājumus, ja tādi ir piemērojami;

(c) parāds nav kavēts ilgāk par 180 dienām.

26. Iestādēm, kas izvēlas piemērot 25. punktā minētos īpašos nosacījumus, ir jāpiemēro viss turpmāk minētais:

(a) šos riska darījumus nedrīkst iekļaut šā paša parādnieka citu riska darījumu būtiskuma robežvērtības aprēķinā;

(b) tos nedrīkst uzskatīt par saistību neizpildi Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta nozīmē;

(c) tie ir skaidri jādokumentē kā riska darījumi, kam piemēroti īpaši nosacījumi.

Īpaši nosacījumi, kas piemērojami faktoringam un iegādātiem debitoru parādiem

27. Ja faktoringa vienošanās paredz, ka cedētie debitoru parādi netiek atzīti faktoringa devēja bilancē un faktoringa devējam ir tiešas saistības pret klientu, kā arī ir noteikts šo saistību maksimālais procentuālais apjoms, kavējuma dienu skaitīšanu sāk no brīža, kad tiek debitēts faktoringa konts, t. i., kad veiktais avansa maksājums par debitoru parādiem pārsniedz procentuālo vērtību, par kuru faktoringa devējs ir vienojies ar klientu. Lai noteiktu faktoringa devēja klienta kavētus posteņus, iestādes veic abas turpmāk minētās darbības:

(a) salīdzina debitēto faktoringa konta summu un visus pārējos klienta kavētos parādus, kas uzrādīti faktoringa devēja bilancē, ar būtiskuma robežvērtības, kuru kompetentā iestāde ir noteikusi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 2. punkta d) apakšpunkta prasībām, absolūto komponenti;

(b) salīdzina attiecību starp a) apakšpunktā minēto summu un faktoringa konta pašreizējās vērtības kopsummu, t. i., izmaksātu avansa maksājuma par debitoru parādiem un visu citu bilancē uzrādīto riska darījumu, kas saistīti ar klienta kredītsaistībām, vērtību, ar būtiskuma robežvērtības, kuru kompetentā iestāde ir noteikusi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 2. punkta d) apakšpunkta prasībām, relatīvo komponenti.

28. Ja faktoringa darījumos paredz, ka cedētie debitoru parādi tiek atzīti faktoringa devēja bilancē un faktoringa devējam ir riska darījumi ar klienta parādniekiem, kavējuma dienu skaitīšanu sāk

no brīža, kad iestājas samaksas termiņš vienam debitoru parādam. Šādā situācijā iestādes, kas izmanto *IRB* pieeju, pamatojoties uz to, ka cedētie debitoru parādi ir iegādāti debitoru parādi, kas atbilst Regulas (ES) Nr. 575/2013 154. panta 5. punkta prasībām, vai iegādātu komercsabiedrību debitoru parādu gadījumā – Regulas (ES) Nr. 575/2013 153. panta 6. punkta prasībām, saistību neizpildes definīciju drīkst piemērot kā riska darījumiem ar privātpersonām un MVU saskaņā ar šo pamatnostādņu 9. sadaļu.

29. Ja iestāde atzīst notikumus, kas saistīti ar iegādāto parādu atgūstamās vērtības samazināšanās risku, kas definēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 53. apakšpunktā, šos notikumus neuzskata par tādiem, kas ved pie parādnieka saistību neizpildes. Ja debitoru parāda summa ir samazinājusies tādu notikumu rezultātā, kas ir saistīti ar atgūstamās vērtības samazināšanās risku, piemēram, atlaides, atskaitījumi, ieskaits vai pārdevēja izdotas kredītzīmes, samazināto debitoru parāda summu iekļauj kavējuma dienu aprēķinā. Ja pastāv strīds starp parādnieku un pārdevēju un ir atzīts, ka šāds notikums ir saistīts ar atgūstamās vērtības samazināšanās risku, kavējuma dienu skaitīšanu atliek līdz brīdim, kad strīds ir atrisināts.
30. Notikumus, kas saistīti ar atgūstamās vērtības samazināšanās risku un šā iemesla dēļ netiek ņemti vērā saistību neizpildes identificēšanā, iekļauj pašu kapitāla prasības aprēķinā vai atgūstamās vērtības samazināšanās riska nolūkam paredzētā iekšējā kapitāla aprēķinā. Ja iestādes atzīst ievērojamu skaitu notikumu, kas saistīti ar atgūstamās vērtības samazināšanās risku, iestādēm ir jāizanalizē šādu notikumu rašanās iemesli un jāizvērtē iespējamās pazīmes nespējai samaksāt parādu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punktā un 3. punktā, kā arī šo pamatnostādņu 5. sadaļā noteikto.
31. Gadījumos, kad parādnieks nav ticis pienācīgi informēts par to, ka faktoringa devēja klients ir cedējis debitoru parādu, un iestādes rīcībā ir pierādījumi, ka minētajam klientam ir veikts debitoru parāda maksājums, iestāde šo debitoru parādu neatzīst kā kavētu. Gadījumā, ja parādnieks ir ticis pienācīgi informēts par debitoru parāda cedēšanu, tomēr maksājumu ir veicis klientam, iestāde turpina skaitīt kavētās dienas saskaņā ar attiecīgā debitoru parāda nosacījumiem.
32. Tikai neatklātu faktoringa darījumu gadījumā, kad parādnieki netiek informēti par debitoru parādu cedēšanu, bet iegādātais debitoru parāds tiek atzīts faktoringa devēja bilancē, kavējuma dienu skaitīšanu sāk no brīža, kas saskaņots ar klientu un kad parādnieku veiktie maksājumi klientam ir jāpārskaita faktoringa devējam.

Būtiskuma robežvērtības noteikšana

33. Kompetentajām iestādēm ir jāinformē EBI par būtiskuma robežvērtībām, ko tās nosaka savās jurisdikcijās saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 2. punkta d) apakšpunktu. Ja pēc tam, kad ir stājušies spēkā regulatīvie tehniskie standarti, kas izstrādāti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 6. punktu, būtiskuma robežvērtības relatīvo komponentu

kompetentās iestādes nosaka apmērā, kas nav vienāds ar šajos regulatīvajos tehniskajos standartos minēto 1 %, šī atšķirīgā robežvērtība kompetentajām iestādēm ir jāpamato EBI.

34. Iestādēm ir jāpiemēro kavēto kredītsaistību būtiskuma robežvērtība, ko noteikušas to attiecīgās kompetentās iestādes saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 2. punkta d) apakšpunktu. Iestādes drīkst identificēt saistību neizpildi, pamatojoties uz zemāku robežvērtību, ja tās spēj pierādīt, ka šī zemākā robežvērtība ir attiecīga pazīme par nespēju samaksāt parādu un tā nerada situāciju, kad tiek atzīts liels skaits saistību neizpildes gadījumu, kuriem neilgi pēc to atzīšanas par saistību neizpildes gadījumiem vai pēc kapitāla prasību samazināšanas tiek atjaunots saistību izpildes statuss. Šajā gadījumā iestādēm savās datu bāzēs ir jāreģistrē informācija par saistību neizpildes izraisītāju, kas kalpo par papildu specifisku pazīmi nespējai samaksāt parādu.

5. Pazīmes nespējai samaksāt parādu

Ienākumus nenesoša darījuma statuss

35. Attiecībā uz nespēju samaksāt parādu, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 3. punkta a) apakšpunktā, iestādēm jāuzskata, ka parādnieks nespēj samaksāt parādu, ja ar kredītsaistībām saistītie procenti vairs netiek atzīti iestādes peļņas vai zaudējumu aprēķinā, jo ir samazinājusies parāda kredītkvalitāte.

Specifiskās kredītriska korekcijas (SCRA)

36. Attiecībā uz nespēju samaksāt parādu, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 3. punkta b) apakšpunktā, jāuzskata, ka visas turpmāk minētās specifiskās kredītriska korekcijas (SKRK) ir nepieciešamas, jo ir būtiski pasliktinājusies kredītsaistību kredītkvalitāte un tāpēc tās jāuzskata par pazīmi nespējai samaksāt parādu:

(a) peļņas vai zaudējumu aprēķinā atzīti zaudējumi no patiesajā vērtībā novērtētiem finanšu instrumentiem, kas saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu ir kredītriska vērtības samazinājums;

(b) zaudējumi, kas radušies no pašreizējiem vai pagātnes notikumiem, kas ietekmē būtisku atsevišķu riska darījumu vai riska darījumus, kuri nav atsevišķi būtiski, ko vērtē individuāli vai kolektīvi.

37. Specifiskās kredītriska korekcijas, kas attiecas uz zaudējumiem, par kuriem vēsturiskā pieredze, kas koriģēta, izmantojot pašreizējus novērojamus datus, liecina par to, ka zaudējums ir radies, bet iestāde vēl nezina, uz kuru atsevišķu riska darījumu šis zaudējums ir attiecināms ("radušies, bet vēl nepieteikti zaudējumi"), neuzskata par nespējas samaksāt parādu pazīmi attiecībā uz konkrētu parādnieku.

38. Ja iestāde atzīst kāda riska darījuma vērtības samazinājumu, šo situāciju uzskata par papildu pazīmi nespējai samaksāt parādu un līdz ar to ir uzskatāms, ka neatkarīgi no tā, vai uz šo riska darījumu ir attiecināmas specifiskas kredītriska korekcijas, ir iestājusies parādnieka saistību neizpilde. Ja saskaņā ar piemērojamo grāmatvedības regulējumu radušos, bet vēl nepieteiktu zaudējumu gadījumā ir atzīts, ka riska darījuma vērtība ir samazinājusies, šādas situācijas neuzskata par pazīmi parādnieka nespējai samaksāt parādu.
39. Ja iestāde atzīst, ka riska darījuma kredītvērtība ir samazinājusies saskaņā ar 9. SFPS prasībām, t. i., klasificē to 3. kategorijā, kā noteikts SGSP 2014. gada jūlijā publicētajā 9. SFPS "Finanšu instrumenti", jāuzskata, ka šādam riska radījumiem ir iestājusies saistību neizpilde, izņemot, ja riska darījuma kredītvērtība ir samazinājusies kavēta maksājuma dēļ, vai arī ir izpildījies viens vai abi no turpmāk minētajiem apstākļiem:
- (a) kompetentās iestādes saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteikto ir aizstājušas 90 dienu kavējuma termiņu ar 180 dienu kavējuma termiņu, un šis ilgākais periods nav izmantots kredītvērtības samazinājuma atzīšanai;
 - (b) Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 2. punkta d) apakšpunktā minētā būtiskuma robežvērtība nav pārsniegta;
 - (c) riska darījums ir atzīts par tehnisku saistību neizpildi saskaņā ar 23. punktā noteikto;
 - (d) riska darījums atbilst 25. punktā noteiktajiem nosacījumiem.
40. Ja iestāde izmanto gan 9. SFPS, gan citu grāmatvedības regulējumu, tai jāizvēlas, vai riska darījumus klasificēt kā tādus, kuros nav izpildītas saistības, saskaņā ar 36. un 38. punktā noteikto vai saskaņā ar 39. punktā noteikto. Kad izvēle ir izdarīta, izvēlētā pieeja ir jāpiemēro konsekventi.

Kredītsaistību pārdošana

41. Attiecībā uz nespēju samaksāt parādu, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 3. punkta c) apakšpunktā, saskaņā ar turpmāk aprakstīto iestādēm ir jāņem vērā gan ar kredītsaistību pārdošanu saistītā zaudējuma raksturs, gan tā būtiskums. Tradicionālās vērtspapīrošanas darījumi, kuru ietvaros notiek būtiska riska pārvešana un kredītsaistību pārdošana grupas ietvaros, ir jāuzskata par kredītsaistību pārdošanu.
42. Iestādēm ir jāizanalizē iemesli, kāpēc kredītsaistības tiek pārdotas un kāpēc pārdošanas rezultātā tiek atzīti zaudējumi. Ja kredītsaistību pārdošanas iemesli nav saistīti ar kredītrisku, piemēram, iestādei ir nepieciešams uzlabot likviditāti vai ir notikušas izmaiņas uzņēmējdarbības stratēģijā, un iestāde neuzskata, ka šo parādu kredītkvalitāte ir samazinājusies, ekonomiskos zaudējumus, kas saistīti ar šo parādu pārdošanu, neuzskata par saistītiem ar kredītu. Šajā gadījumā pārdošanu neuzskata par saistību neizpildes pazīmi pat, ja zaudējums ir būtisks, ar nosacījumu, ka pastāv atbilstošs un dokumentēts pamatojums, ka

zaudējumi no pārdošanas nav saistīti ar kredītu. Zaudējumus no kredītsaistību pārdošanas iestādes drīkst atzīt par nesaistītiem ar kredītu, ja pārdotais aktīvs ir biržā kotēts un novērtēts patiesajā vērtībā.

43. Tomēr, ja zaudējums no kredītsaistību pārdošanas ir saistīts ar paša parāda kredītkvalitāti, jo īpaši, iestāde pārdod kredītsaistības tāpēc, ka to kvalitāte ir pazeminājusies, iestādei ir jāizanalizē ekonomisko zaudējumu būtiskums un, ja ekonomiskie zaudējumi ir būtiski, tā ir jāuzskata par saistību neizpildes pazīmi.
44. Iestādēm ir jānosaka robežvērtība ar kredītu saistītiem būtiskiem ekonomiskiem zaudējumiem, kas saistīti ar kredītsaistību pārdošanu, un šī robežvērtība ir jāaprēķina saskaņā ar turpmāk sniegto formulu un tā nedrīkst pārsniegt 5%:

$$L = \frac{E - P}{E}$$

kur:

L ir ekonomiskie zaudējumi, kas saistīti ar kredītsaistību pārdošanu;

E ir kopējā pārdotā parāda nenomaksātā summa, ieskaitot procentus un komisijas maksas;

P ir norunātā cena, par kādu parāds tiek pārdots.

45. Lai izvērtētu būtiskumu vispārējiem ekonomiskiem zaudējumiem saistībā ar kredītsaistību pārdošanu, iestādes aprēķina ekonomiskos zaudējumus un salīdzina tos ar 44. punktā minēto robežvērtību. Ja ekonomiskie zaudējumi pārsniedz šo robežvērtību, kredītsaistībām ir iestājusies saistību neizpilde.
46. Kredītsaistības var tikt pārdotas gan pirms, gan pēc saistību neizpildes iestāšanās. Ja iestāde izmanto *IRB* pieeju, neatkarīgi no pārdošanas brīža, ja pārdošana ir saistīta ar būtiskiem ar kredītu saistītiem ekonomiskiem zaudējumiem, informācija par zaudējumiem ir attiecīgi jāreģistrē un jāuzglabā ar mērķi izmantot to riska parametru aplēšanai.
47. Ja kredītsaistības tiek pārdotas, radot būtiskus ar kredītu saistītus ekonomiskos zaudējumus, pirms tiek identificēta atbilstošā riska darījuma saistību neizpilde, pārdošanas brīdis ir uzskatāms par saistību neizpildes iestāšanās brīdi. Ja tiek pārdota daļa no parādnieka kopējā parāda un pārdošana ir saistīta ar būtiskiem ar kredītu saistītiem ekonomiskiem zaudējumiem, visus pārējos riska darījumus ar šo parādnieku uzskata par tādiem, kuros netiek pildītas saistības, izņemot, ja šie riska darījumi ir uzskatāmi par riska darījumiem ar privātpersonām un MVU un saistību neizpildes definīciju iestāde piemēro darījuma līmenī.
48. Pārdodot riska darījumu portfeli, atsevišķu tajā ietvertu kredītsaistību klasifikāciju nosaka saskaņā ar veidu, kādā tika noteikta visa portfeļa cena. Ja kopējā portfeļa cena ir noteikta, paredzot atlaidi par atsevišķām kredītsaistībām, ar kredītu saistīto ekonomisko zaudējumu būtiskumu katram portfeli ietvertam riska darījumam novērtē atsevišķi. Ja cena ir noteikta

visam portfelim kopā, ar kredītu saistīto ekonomisko zaudējumu būtiskumu drīkst novērtēt portfeļa līmenī, un, ja tādā gadījumā tiek pārsniegta 44. punktā noteiktā robežvērtība, visas portfelī ietvertās kredītsaistības kopš pārdošanas brīža jāuzskata par tādām, kurās netiek pildītas saistības.

Pārstrukturēšana finansiālu grūtību dēļ

49. Attiecībā uz nespēju samaksāt parādu, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 3. punkta d) apakšpunktā, uzskata, ka pārstrukturēšana finansiālu grūtību dēļ ir notikusi, ja ir izrādīta pretimnākšana parādniekam, kuram ir radušās vai tūlīt radīsies grūtības nokārtot savas finanšu saistības, kā noteikts 2014. gada 16. aprīļa Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 680/2014³, kas grozīta ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 2015/227⁴, V. pielikuma 163.-167. punktā un 172.-174. punktā.
50. Ņemot vērā minēto, saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 3. punkta d) apakšpunktā noteikto ir jāuzskata, ka parādnieka saistības nav izpildītas, ja pārstrukturēšanas finansiālu grūtību dēļ tā finanšu saistības samazinās, bet, ņemot vērā pārskatītos riska darījumus, parādnieku atzīst par tādu, kas nepilda saistības, tikai tad, ja veikto pārskatīšanas pasākumu rezultātā samazinās finanšu saistības.
51. Iestādēm ir jānosaka robežvērtība finanšu saistību samazinājumam, ko izraisa būtiska pamatsummas, procentu vai komisijas maksas atļaišana vai atlikšana, un tā ir jāaprēķina saskaņā ar turpmāk sniegto formulu, un tās lielums nedrīkst pārsniegt 1 %:

$$DO = \frac{NPV_0 - NPV_1}{NPV_0}$$

kur

DO ir samazinātās finanšu saistības;

NPV₀ ir to naudas plūsmu (ieskaitot neapmaksātos procentus un komisijas maksas) neto pašreizējā vērtība, ko saskaņā ar līguma nosacījumiem ir paredzams saņemt pirms līguma noteikumu un nosacījumu izmaiņām, kas diskontētas, izmantojot klienta sākotnējo efektīvo procentu likmi;

NPV₁ ir to naudas plūsmu neto pašreizējā vērtība, ko ir sagaidāms saņemt, pamatojoties uz jauno vienošanos, un kas ir diskontētas, izmantojot klienta sākotnējo efektīvo procentu likmi.

52. Attiecībā uz nespēju samaksāt parādu, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 3. punkta d) apakšpunktā, katrā gadījumā, kad notiek pārstrukturēšana finansiālu grūtību dēļ,

³ OV L 191, 28.6.2014., 1. lpp.

⁴ OV L 48, 20.2.2015., 1. pazīmes lpp.

iestādēm jāaprēķina samazināto finanšu saistību summa un jāsalīdzina tā ar 51. punktā noteikto robežvērtību. Ja samazināto finanšu saistību vērtība pārsniedz robežvērtību, riska darījums ir uzskatāms par tādu, kurā netiek pildītas saistības.

53. Ja samazināto finanšu saistību vērtība nepārsniedz noteikto robežvērtību un naudas plūsmu, ko paredzams saņemt pēc pārstrukturēšanas finansiālu grūtību dēļ, neto pašreizējā vērtība ir augstāka nekā pirms noteikumu un nosacījumu maiņas paredzamo naudas plūsmu neto pašreizējā vērtība, attiecībā uz šādiem riska darījumiem iestādēm ir jāizvērtē, vai nepastāv citas pazīmes nespējai samaksāt parādu. Ja iestādei ir pamatotas šaubas par to, ka saskaņā ar jauno vienošanos parāds tiks atmaksāts pilnā apjomā un savlaicīgi, parādnieks ir uzskatāms par tādu, kas nepilda saistības. Pazīmes, kas var liecināt par nespēju samaksāt parādu, ir šādas:

- (a) atmaksas grafika beigās ir paredzēts veikt lielu vienreizēju maksājumu;
- (b) neregulārs atmaksas grafiks, kurā ievērojami zemāki maksājumi ir paredzēti atmaksas grafika sākumā;
- (c) ievērojams labvēlības periods atmaksas grafika sākumā;
- (d) riska darījumos ar šo parādnieku vairāk nekā vienu reizi ir veikta pārstrukturēšana finansiālu grūtību dēļ.

54. Ja parādniekam, kas jau nepilda saistības, tiek izrādīta pretimnākšana, šāds parādnieks ir jāklasificē kā tāds, kuram notiek pārstrukturēšana finansiālu grūtību dēļ. Visus riska darījumus, kas saskaņā ar 2014. gada 16. aprīļa Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 680/2014, kas labota ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 2015/227, V pielikuma prasībām ir klasificēti kā peļņu nenesoši iecietības riska darījumi, jāklasificē kā riska darījumi, kuros netiek pildītas saistības un kuriem notiek pārstrukturēšana finansiālu grūtību dēļ.

55. Ja kredītsaistību grafika modifikācijas, kas minētas Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 2. punkta e) apakšpunktā, ir veiktas parādnieka finansiālu grūtību rezultātā, iestādēm ir jāizvērtē arī tas, vai ir notikusi pārstrukturēšana finansiālu grūtību dēļ un vai pastāv pazīmes, ka parādnieks nespēj samaksāt parādu.

Bankrots

56. Attiecībā uz nespēju samaksāt parādu, kas minēta Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 3. punkta e) apakšpunktā, iestādēm ir skaidri jānosaka iekšējās politikās, kāda veida vienošanās tiek uzskatīta par rīkojumu vai bankrotam pielīdzinātu aizsardzības līdzekli, ņemot vērā visu attiecīgo tiesisko regulējumu prasības, kā arī turpmāk minētās šādu aizsardzības līdzekļu tipiskās pazīmes:

- (a) aizsardzības shēma attiecas uz visiem kreditoriem vai visiem kreditoriem, kuru prasījumi nav nodrošināti;

- (b) aizsardzības shēmas noteikumus un nosacījumus ir apstiprinājusi tiesa vai cita attiecīga valsts sektora iestāde;
- (c) aizsardzības shēmas noteikumi un nosacījumi paredz, ka maksājumi tiek uz laiku atlikti vai parāds tiek daļēji dzēsts;
- (d) pasākumi paredz īstenot noteikta veida kontroli pār uzņēmuma vadību un tā aktīviem;
- (e) ja aizsardzības shēma nedod gaidīto rezultātu, uzņēmumu var likvidēt.

57. Visas vienošanās, kas uzrādītas Regulas (ES) Nr. 2015/848⁵ A pielikumā, iestādēm ir jāuzskata par rīkojumu vai bankrotam pielīdzinātu aizsardzības līdzekli.

Citas pazīmes nespējai samaksāt parādus

58. Papildus tām pazīmēm nespējai samaksāt parādu, kas ir noteiktas Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 3. punktā, iestādēm savās iekšējās politikās un procedūrās ir jānosaka citas papildu pazīmes. Šādas papildu pazīmes ir jānosaka pēc riska darījumu veida, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 142. panta 1. punkta 2) apakšpunktā, atspoguļojot to specifiku, un tās ir jānosaka visiem darbības virzieniem, juridiskajām personām vai ģeogrāfiskajiem reģioniem. Gadījumos, kad tiek konstatētas nespējas samaksāt parādu papildu pazīmes, riska darījums ir vai nu automātiski jāpārklasificē par riska darījumu, kurā netiek pildītas saistības, vai arī jāveic atsevišķs darījuma izvērtējums, un tajā var ietvert pazīmes, pamatojoties uz iekšēju vai ārēju informāciju.
59. Iespējamās pazīmes nespējai samaksāt parādu, ko iestādes varētu ņemt vērā, pamatojoties uz iekšēju informāciju, var būt šādas:
- (a) aizņēmēja pastāvīgo ienākumu avoti vairs nav pieejami, lai varētu veikt maksājumus;
 - (b) pastāv pamatotas bažas par aizņēmēja turpmāku spēju radīt stabilas un pietiekamas naudas plūsmas;
 - (c) aizņēmēja vispārējais sviras līmenis ir būtiski pieaudzis vai ir pamats sagaidīt, ka svira varētu mainīties;
 - (d) aizņēmējs ir pārkāpis kredītliguma nosacījumus;
 - (e) iestāde ir pieprasījusi realizēt ķīlu, ieskaitot garantiju;

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Regula (ES) Nr. 2015/848 par maksātnespējas procedūrām (OV L 141, 05.06.2015., 19. lpp).

- (f) riska darījumiem ar privātpersonām: sabiedrības, kas pilnībā pieder vienai privātpersonai, saistību neizpilde gadījumā, kad attiecīgā privātpersona ir sniegusi iestādei personīgu garantiju par visām sabiedrības saistībām;
- (g) riska darījumiem ar privātpersonām un MVU, kuros saistību neizpildes definīcija tiek piemērota atsevišķu kredītiespēju līmenī, fakts, ka būtiska daļa no parādnieka kopējām saistībām ir atzīta par tādām, kurās netiek pildītas saistības;
- (h) riska darījuma atzīšana par peļņu nenesošu saskaņā ar 2014. gada 16. aprīļa Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 680/2014, kas labota ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) Nr. 2015/227, V pielikuma prasībām, izņemot, ja kompetentās iestādes saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteikto ir aizstājušas 90 dienu kavējuma termiņu ar 180 dienu kavējuma termiņu.

60. Iestādēm ir jāņem vērā arī ārējās datu bāzes pieejamā informācija, ieskaitot kredītreģistrus, makroekonomiskos rādītājus un publiski pieejamus informācijas avotus, kas ietver rakstus presē un finanšu analītiķu ziņojumus. Pazīmes nespējai samaksāt parādu, ko iestādes varētu ņemt vērā, pamatojoties uz ārēju informāciju, var būt šādas:

- (a) attiecīgajā kredītreģistrā ir reģistrēti ievērojami kavējumi, veicot maksājumus citiem kreditoriem;
- (b) krīze sektorā, kurā darbojas attiecīgā darījuma puse, un šīs darījuma puses vājas pozīcijas minētajā sektorā;
- (c) aktīva tirgus zudums finanšu aktīvam parādnieka finansiālu grūtību dēļ;
- (d) iestādes rīcībā ir informācija, ka trešā persona, jo īpaši cita iestāde, ir iesniegusi parādnieka bankrota pieteikumu vai līdzīgu aizsardzības līdzekli.

61. Nosakot parādu samaksas nespējas kritērijus, iestādēm ir jāņem vērā attiecības savstarpēji saistītu klientu grupās, kā definēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 39. apakšpunktā. Iestādēm savā iekšējā politikā ir precīzi jānosaka, kad viena savstarpēji saistītu klientu grupā esoša parādnieka saistību neizpilde nelabvēlīgi ietekmē citas grupā ietilpstošas sabiedrības. Tas ir jādara saskaņā ar attiecīgu politiku riska darījumu ar individuāliem debitoriem iedalīšanai kādā no parādnieku kategorijām un savstarpēji saistīto klientu grupām saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 172. panta 1. punkta d) apakšpunktu. Ja šādi kritēriji nav noteikti nestandarta situācijām, gadījumos, kad iestājas saistību neizpilde debitoram, kurš ietilpst savstarpēji saistītu klientu grupā, iestādēm ir individuāli jāizvērtē visu pārējo grupā ietilpstošo sabiedrību iespējamā parāda samaksas nespēja.

62. Gadījumos, kad iestāde ir iegādājusies vai iniciējusi finanšu aktīvu ar būtisku diskontu, tai ir jāizvērtē, vai šis diskonts atspoguļo debitora pasliktināto kredītiespēju un vai saskaņā ar šīm pamatnostādnēm nepastāv saistību neizpildes pazīmes. Nespēja samaksāt parādu ir jāizvērtē, ņemot vērā kopējo debitora parāda summu neatkarīgi no cenas, ko iestāde ir samaksājusi par

aktīvu. Izvērtējuma pamatā var būt uzticamības pārbaude, kas veikta pirms aktīva iegādes, vai analīze, kas veikta grāmatvedības nolūkā, lai noteiktu, vai aktīva kredītvērtība nav samazinājusies.

63. Iestādēm ir jābūt ieviestām atbilstošām politikām un procedūrām ar kredītu saistītu krāpšanu identificēšanai. Gadījumiem, kad tiek identificēta ar kredītu saistīta krāpšana, ir raksturīgi tas, ka riska darījums ir jau atzīts par tādu, kurā netiek pildītas saistības, jo ir konstatēti būtiski maksājumu kavējumi. Tomēr, ja ar kredītu saistītu krāpšanu identificē, pirms tiek atzīta saistību neizpilde, tā ir jāuzskata par pazīmi papildu nespējai samaksāt parādu.

Pārvaldības procesi, kas saistīti ar nespēju samaksāt parādu

64. Iestādēm ir jāievieš politika attiecībā uz saistību neizpildes definīciju ar mērķi nodrošināt to konsekventu un efektīvu pielietošanu, un skaidrām politikām un procedūrām ir jābūt jo īpaši attiecībā uz Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 3. punktā noteikto nespējas samaksāt parādu kritēriju piemērošanu, kā arī visām citām pazīmēm nespējai samaksāt parādu, ko ir noteikusi pati iestāde visiem darbības virzieniem, juridiskām personām un ģeogrāfiskajiem reģioniem, attiecībā uz visu veidu riska darījumiem, kas noteikti Regulas (ES) Nr. 575/2013 142. panta 1. punkta 2) apakšpunktā.
65. Attiecībā uz katru pazīmi nespējai samaksāt parādu iestādēm ir jānosaka atbilstošas metodes, kā tās identificēt, ieskaitot informācijas avotus un uzraudzības biežumu. Par informācijas avotiem ir jānosaka gan iekšēji, gan ārēji avoti, jo īpaši ieskaitot attiecīgas ārējās datu bāzes un reģistrus.

6. Saistību neizpildes definīcijas piemērošana, izmantojot ārējus datus

66. Šajā sadaļā ietvertās prasības ir jāievēro iestādēm, kas izmanto *IRB* pieeju un riska parametru aplēšanai saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 4. punkta prasībām izmanto ārējus datus.
67. Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 4. punkta vajadzībām iestādēm ir jāveic visas turpmāk minētās darbības:
- (a) jāpārbauda, vai ārējos datus izmantotā saistību neizpildes definīcija atbilst Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta prasībām;
 - (b) jāpārbauda, vai ārējos datus izmantotā saistību neizpildes definīcija atbilst tai saistību neizpildes definīcijai, ko iestāde ir ieviesusi attiecībā uz attiecīgo riska darījumu portfeli, obligāti ietverot: kavējuma dienu skaitīšanu un kavējuma dienu skaitu, pēc kura tiek ierosināta saistību neizpilde, kavētu kredītsaistību būtiskuma robežvērtības

struktūru un līmeni, tādas finansiālu grūtību izraisītas pārstrukturēšanas definīciju, kas ierosina saistību neizpildi, to specifisko kredītriska korekciju veidu un līmeni, kas ierosina saistību neizpildi, un kritērijus saistību izpildes statusa atjaunošanai.

(c) jādokumentē ārējo datu avoti, tajos izmantoto saistību neizpildes definīcija, veiktā analīze un visas identificētās atšķirības.

68. Attiecībā uz katru atšķirību, kas identificēta saistību neizpildes definīcijā, veicot 67. punktā minēto izvērtējumu, iestādēm ir jāveic visas turpmāk minētās darbības:

(a) jāizvērtē, vai iekšējās saistību neizpildes definīcijas korekcija palielinātu vai samazinātu saistību neizpildes rādītāju, vai arī to nav iespējams noteikt;

(b) vai nu jāveic attiecīgas korekcijas ārējos datos, vai arī jāpierāda, ka atšķirībai nav vērā ņemamas ietekmes uz visiem riska parametriem un pašu kapitāla prasībām.

69. Attiecībā uz kopējām atšķirībām, kas identificētas saistību neizpildes definīcijā, veicot 67. punktā minēto izvērtējumu, un ņemot vērā korekcijas, kas veiktas saskaņā ar 68. punkta b) apakšpunktu, iestādēm ir jābūt spējīgām pierādīt kompetentām iestādēm, ka būtiskos aspektos ir panākta atbilstība iekšējai saistību neizpildes definīcijai, ja iespējams, sniedzot salīdzinājumu starp iekšējos datos ietvertu saistību neizpildes rādītāju attiecīgiem riska darījumu veidiem un ārējiem datiem.

70. Ja, veicot 67. punktā minēto izvērtējumu, tiek identificētas tādas atšķirības saistību neizpildes definīcijā, kas, veicot 68. punktā minēto procesu, tiek uzskatītas par būtiskām, bet tās nav iespējams mazināt, korigējot ārējos datus, aplēšot Regulas (ES) Nr. 575/2013 179. panta 1. punkta f) apakšpunktā minētos riska parametrus, iestādēm ir nepieciešams izmantot atbilstošu piesardzības rezervi. Šādā gadījumā iestādēm ir jānodrošina, ka šī papildu piesardzības rezerve atspoguļo atlikušās atšķirības saistību neizpildes definīcijā un to iespējamo ietekmi uz visiem riska parametriem.

7. Kritēriji saistību izpildes statusa atjaunošanai

Minimālie nosacījumi pārklasificēšanai saistību izpildes statusā

71. Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 5. punkta piemērošanas vajadzībām, izņemot 72. punktā minētajās situācijās, iestādēm ir jāveic visas turpmāk minētās darbības:

(a) jāatzīst, ka riska darījumam, kam agrāk tikusi atzīta saistību neizpilde, saistību neizpildes izraisītājs vairs nav piemērojams, ja kopš brīža, kad Regulas (ES)

Nr. 575/2013 178. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 178. panta 3. punktā minētie nosacījumi vairs netiek izpildīti, ir pagājuši vismaz trīs mēneši;

- (b) jāņem vērā parādnieka uzvedība a) apakšpunktā minētā perioda laikā;
- (c) jāņem vērā parādnieka finanšu stāvoklis a) apakšpunktā minētā perioda laikā;
- (d) pēc a) apakšpunktā minētā perioda jāveic izvērtējums un, ja konstatē, ka parādnieks bez nodrošinājuma realizācijas varētu nespēt samaksāt parādu pilnā apmērā, riska darījums joprojām ir jāklasificē kā tāds, kurā netiek pildītas saistības, līdz brīdim, kad iestāde ir pārliecinājusies, ka kredītkvalitātes uzlabojums ir faktiski un ilgstošs;
- (e) a) līdz d) apakšpunktos minētajiem nosacījumiem ir jābūt spēkā arī attiecībā uz jauniem riska darījumiem ar attiecīgo parādnieku, jo īpaši, ja iepriekšējie riska darījumi ar šo parādnieku, kuros netika pildītas saistības, tika pārdoti vai norakstīti.

a) apakšpunktā minēto periodu iestādes drīkst piemērot visiem riska darījumiem, vai arī katram riska darījuma veidam piemērot citu periodu.

72. Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 5. punkta piemērošanas vajadzībām gadījumos, kad pārstrukturēšana finansiālu grūtību dēļ saskaņā ar 49. punktu ir piemērojama riska darījumam, kurā netiek pildītas saistības, neatkarīgi no tā, vai pārstrukturēšana tiek veikta pirms vai pēc saistību neizpildes identificēšanas, iestādēm ir jāuzskata, ka riska darījumam, kam agrāk tikusi atzīta saistību neizpilde, vairs nav piemērojams saistību neizpildes iniciators, ja kopš viena no turpmāk minētajiem notikumiem ir pagājis vismaz viens gads:

- (a) brīdis, kad tiek noteikti pārstrukturēšanas pasākumi;
- (b) brīdis, kad riska darījums tiek klasificēts kā saistību neizpildes gadījums;
- (c) ir beidzies labvēlības periods, kas paredzēts pārstrukturēšanas vienošanās.

73. Iestādēm jāpārklasificē riska darījumi, kuros saistības tiek pildītas, pēc tam, kad ir pagājis vismaz iepriekšējā punktā minētais viena gada periods un ir izpildīti visi turpmāk minētie apstākļi:

- (a) šā perioda laikā parādnieks ir veicis būtisku maksājumu; par būtisku maksājumu uzskata tādu maksājumu, ko parādnieks ir veicis regulāro maksājumu, kurus paredz pārstrukturēšanas vienošanās, ietvaros, samaksājot summu, kas vienāda ar kopējo iepriekš kavēto maksājumu kopsummu (ja ir bijuši kavēti maksājumi) vai pārstrukturēšanas pasākumu ietvaros norakstīto summu (ja nav bijušas kavētas summas);
- (b) šā perioda laikā maksājumi tika veikti regulāri, ievērojot pēc pārstrukturēšanas vienošanās piemērojamo grafiku;

- (c) saskaņā ar grafiku, kas piemērojams pēc pārstrukturēšanas vienošanās, kavētu kredītsaistību nav;
- (d) nav Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 3. punkta a) apakšpunktā noteikto parādu samaksas nespējas pazīmju vai iestādes piemēroto papildu parādu samaksas nespējas pazīmju;
- (e) iestāde neuzskata, ka parādnieks citu iemeslu dēļ bez nodrošinājuma realizācijas nespēs samaksāt savas kredītsaistības pilnā apmērā, ievērojot pēc pārstrukturēšanas vienošanās piemērojamo grafiku. Veicot šo izvērtējumu, iestādēm ir īpaši jāizpēta situācijas, kad maksājumu grafika beigās ir paredzēts veikt lielu vienreizēju maksājumu vai būtiski lielākus maksājumus;
- (f) a) līdz e) apakšpunktos minētajiem nosacījumiem ir jābūt spēkā arī attiecībā uz jauniem riska darījumiem ar attiecīgo parādnieku, jo īpaši, ja iepriekšējie riska darījumi ar šo parādnieku, kuros netika pildītas saistības un kuriem tika veikta pārstrukturēšana finansiālu grūtību dēļ, tika pārdoti vai norakstīti.

74. Ja parādnieks mainās tādu notikumu rezultātā kā parādnieka apvienošanas vai iegādes, vai arī cita veida līdzīgs darījums, 73. punkta (a). apakšpunktu iestāde nepiemēro. Ja mainās parādnieks nosaukums vai vārds, uzvārds, iestādes šo punktu piemēro.

Politikas efektivitātes uzraudzība

75. Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 5. punkta piemērošanas vajadzībām iestādei ir jādefinē skaidri kritēriji un politikas attiecībā uz to, kad parādniekam var atgriezt saistību izpildes statusu, un, jo īpaši, abus šādus apstākļus:

- (a) kad var uzskatīt, ka parādnieka finanšu stāvokļa uzlabojums ir pietiekams, lai tas varētu atmaksāt kredītsaistības pilnā apmērā un noteiktajā termiņā;
- (b) ja arī parādnieka finanšu stāvoklis ir uzlabojies saskaņā ar a) apakšpunktā noteikto, kad maksājums varētu faktiski tikt veikts.

76. Iestādēm ir regulāri jāuzrauga 75. punktā minētās politikas efektivitāte un īpaša vērība jāpiegriež šādu apstākļu uzraudzībai un analīzei:

- (a) parādnieku vai darījumu statusa izmaiņas;
- (b) pieņemtās politikas ietekme uz atgūšanas rādītājiem;
- (c) pieņemtās politikas ietekme uz vairākiem vienlaicīgas saistību neizpildes gadījumiem;

77. Paredzams, ka to parādnieku skaits, kuriem īsi pēc saistību izpildes statusa atgriešanas konstatē saistību neizpildi, nebūs liels. Ja rodas liels skaits vienlaicīgu saistību neizpildes gadījumu, iestādei ir jāpārskata tās politika attiecībā uz riska darījumu pārklasificēšanu.

78. Analīze par parādnieku un darījumu statusa izmaiņām jo īpaši jāņem vērā, nosakot 71. un 72. punktā minētos periodus. Riska darījumiem, kas iepriekšējo 24 mēnešu laikā ir klasificēti kā saistību neizpildes gadījumi, iestādes drīkst noteikt garākus periodus.

8. Saistību neizpildes definīcijas piemērošanas konsekvence

Pārskats

79. Iestādēm ir jāpieņem atbilstoši mehānismi un procedūras ar mērķi nodrošināt, ka saistību neizpildes definīcija tiek ieviesta un izmantota pareizi, un jo īpaši ir jānodrošina, ka:

(a) viena parādnieka saistību neizpilde tiek konsekventi identificēta visā iestādē attiecībā uz visiem riska darījumiem ar šo parādnieku visās attiecīgajās IT sistēmās, ieskaitot visās grupā ietilpstošās juridiskās personās un visos ģeogrāfiskajos reģionos saskaņā ar 80. un 82. punktu vai attiecībā uz riska darījumiem ar privātpersonām un MVU - saskaņā ar 92. un 94. punktu;

(b) ir piemērojams viens no šādiem apstākļiem:

- i. iestāde, tās mātesuzņēmums vai jebkuri mātesuzņēmuma meitasuzņēmumi noteiktiem riska darījumu veidiem piemēro vienu un to pašu saistību neizpildes definīciju;
- ii. ja grupas ietvaros vai attiecībā uz dažādiem riska darījumiem tiek piemērotas atšķirīgas saistību neizpildes definīcijas, ir skaidri noteikts katras saistību neizpildes definīcijas piemērošanas apjoms saskaņā ar 83. un 85. punktu;

Viena parādnieka saistību neizpildes konsekventa identificēšana

80. 79. punkta a) apakšpunkta vajadzībām iestādēm ir jāievieš atbilstošas procedūras un mehānismi, kas nodrošina, ka viena parādnieka saistību neizpilde tiek konsekventi identificēta visā iestādē un attiecībā uz visiem riska darījumiem ar šo parādnieku visās attiecīgajās IT sistēmās, ieskaitot visas grupā ietilpstošās juridiskās personas un visus ģeogrāfiskos reģionos, kuros iestāde veic darbību citos veidos nekā izmantojot juridisku personu.

81. Ja klienta datu apmaiņu dažādu iestādes juridisko personu, tās mātesuzņēmuma vai jebkuru mātesuzņēmuma meitasuzņēmumu starpā aizliedz normatīvie akti attiecībā uz patērētāju aizsardzību, banku noslēpuma saglabāšanu vai citus aspektus reglamentējoši normatīvie akti un šis aizliegums izraisa neatbilstību parādnieka saistību neizpildes identificēšanā, par šiem juridiskajiem šķēršļiem iestādēm ir jāinformē attiecīgās kompetentās iestādes un, ja tās

izmanto *IRB* pieeju, tām arī jāaplēš parādnieka saistību neizpildes identificēšanas neatbilstību būtiskums un to iespējamā ietekme uz riska parametru aplēsēm.

82. Turklāt, gadījumos, kad ir ļoti apgrūtināši nodrošināt parādnieka saistību neizpildes identificēšanu iestādes, tās mātesuzņēmuma vai jebkuru mātesuzņēmuma meitasuzņēmumu līmenī pilnīgi atbilstīgā veidā, un šajā nolūkā ir nepieciešams izveidot centralizētu visu klientu datu bāzi vai ieviest citus mehānismus vai procedūras, lai pārbaudītu katra klienta statusu katrā no grupas sabiedrībām, iestādēm nav nepieciešams piemērot šādus mehānismus vai procedūras, ja tās spēj pierādīt, ka šādas neatbilstības ietekme nav būtiska, jo attiecīgajām grupas sabiedrībām nav kopīgu klientu vai to skaits ir ļoti ierobežots, un riska darījumi ar šiem klientiem nav būtiski.

Saistību neizpildes definīcijas konsekventa piemērošana attiecībā uz dažādiem riska darījumu veidiem

83. 79. punkta b) apakšpunkta vajadzībām iestādei, tās mātesuzņēmumam vai jebkuriem mātesuzņēmuma meitasuzņēmumiem attiecībā uz vienu un to pašu riska darījumu veidu, kas definēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 142. panta 2. punktā, ir jāizmanto viena un tā pati saistību neizpildes definīcija. Dažādiem riska darījumu veidiem, ieskaitot attiecībā uz noteiktām juridiskām personām vai klātbūtni ģeogrāfiskā reģionā, kas tiek nodrošināta, neizmantojot juridisku personu, drīkst izmantot dažādas saistību neizpildes definīcijas, ja to var pamatot ar būtiski atšķirīgu iekšēju riska vadības praksi vai atšķirīgām juridiskām prasībām, kas ir spēkā dažādās jurisdikcijās, jo īpaši tādu iemeslu dēļ kā:

- (a) kompetentās iestādes saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 2. punkta d) apakšpunkta prasībām savās jurisdikcijās ir noteikušas atšķirīgas būtiskuma robežvērtības;
- (b) atsevišķās jurisdikcijās noteiktiem riska darījumu veidiem, kuriem tiek piemērota *IRB* pieeja, saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punkta b) apakšpunkta prasībām tiek izmantotas 180 kavējuma dienas, nevis 90 kavējuma dienas;
- (c) ir noteiktas papildu pazīmes nespējai samaksāt parādu, kas piemērojamas noteiktām juridiskām personām, ģeogrāfiskiem reģioniem vai riska darījumu veidiem.

84. 79. punkta b) apakšpunkta ii) punkta vajadzībām un gadījumos, kad saskaņā ar 83. punkta prasībām dažādiem riska darījumu veidiem tiek piemērotas atšķirīgas saistību neizpildes definīcijas, iestādes iekšējām procedūrām attiecībā uz saistību neizpildes definīciju ir jānodrošina abi turpmāk minētie apstākļi:

- (a) katras definīcijas piemērošanas joma ir skaidri noteikta;
- (b) riska darījuma veidam, juridiskajai personai vai ģeogrāfiskajam reģionam noteiktā saistību neizpildes definīcija tiek konsekventi piemērota visiem riska darījumiem, kas ietilpst attiecīgās saistību neizpildes definīcijas piemērošanas jomā.

85. Iestādēm, kas izmanto *IRB* pieeju, atšķirīgu saistību neizpildes definīciju lietojums ir atbilstoši jāatspoguļo riska parametru aplēsēs, ja tiek lietotas reitingu sistēmas, kuru piemērošanas joma ietver atšķirīgas saistību neizpildes definīcijas.

9. Saistību neizpildes definīcijas piemērošana riska darījumiem ar privātpersonām un MVU

Saistību neizpildes definīcijas piemērošanas līmenis riska darījumiem ar privātpersonām un MVU

86. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punkta otro daļu riska darījumiem ar privātpersonām un MVU iestādes drīkst piemērot saistību neizpildes definīciju atsevišķas kredītiespējas līmenī, nevis attiecībā uz aizņēmēja kopējām saistībām. Tāpēc jo īpaši iestādes, kas izmanto *IRB* pieeju, riska darījumiem ar privātpersonām un MVU, kuri definēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 147. panta 5. punktā, drīkst piemērot saistību neizpildes definīciju atsevišķu kredītiespēju līmenī. Savukārt iestādes, kas lieto standartizēto pieeju, saistību neizpildes definīciju atsevišķas kredītiespējas līmenī drīkst piemērot visiem riska darījumiem, kuri atbilst Regulas (ES) Nr. 575/2013 123. pantā noteiktajiem kritērijiem, pat ja atsevišķi no šiem riska darījumiem riska kategorijas piešķiršanas nolūkā ir iekļauti citā riska darījumu kategorijā, piemēram, riska darījumi, ko nodrošina ar nekustamo īpašumu hipotēkām.
87. Līmenis, kurā piemērot saistību neizpildes definīciju visiem riska darījumiem ar privātpersonām un MVU, t. i., parādnieka vai kredītiespējas līmenī, iestādēm ir jāizvēlas, atspoguļojot iestādes iekšējo riska vadības praksi.
88. Atsevišķiem riska darījumiem ar privātpersonām un MVU iestādes drīkst piemērot saistību neizpildes definīciju parādnieka līmenī, kamēr citiem šādiem darījumiem saistību neizpildes definīciju drīkst piemērot kredītiespējas līmenī, ja šāda rīcība ir pamatota ar iestādes iekšējo riska vadības praksi, piemēram, tāpēc, ka meitasuzņēmumam ir atšķirīgs uzņēmējdarbības modelis, un pastāvot pierādījumiem par to, ka to gadījumu skaits, kad vienam un tam pašam klientam tiktu piemērotas atšķirīgas saistību neizpildes definīcijas dažādos piemērošanas līmeņos, ir ierobežots līdz minimumam.
89. Ja saskaņā ar 88. punktā noteikto iestādes izvēlas dažāda veida riska darījumiem ar privātpersonām un MVU izmantot atšķirīgus saistību neizpildes definīcijas piemērošanas līmeņus, tām ir jānodrošina, ka katras saistību neizpildes definīcijas piemērošanas joma ir skaidri noteikta un kā tā laika gaitā tiek konsekventi piemērota dažādiem riska darījumu ar privātpersonām un MVU veidiem. Iestādēm, kas izmanto *IRB* pieeju, ir jānodrošina, ka riska

aplēses pareizi atspoguļo katram riska darījuma veidam piemēroto saistību neizpildes definīciju.

90. Ja attiecībā uz konkrētiem riska darījumu ar privātpersonām un MVU portfeļiem iestādes izmanto dažādus saistību neizpildes definīcijas piemērošanas līmeņus, to iekšējās politikās un procedūrās ir jānosaka, kā rīkoties gadījumos, kad dažādos šādos portfeļos ietilpst viens un tas pats klients. Jo īpaši gadījumos, kad riska darījums, kuram piemērojama saistību neizpildes definīcija parādnieka līmenī, atbilst vienam no diviem vai abiem nosacījumiem, kas minēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punkta a) vai b) apakšpunktā, tad visiem riska darījumiem ar konkrēto parādnieku ir jāatzīst saistību neizpilde, ieskaitot tos riska darījumus, kuriem saistību neizpildes definīcija tiek piemērota atsevišķas kredītiespējas līmenī. Ja šiem nosacījumiem atbilst riska darījums, kuram saistību neizpildes definīciju piemēro atsevišķas kredītiespējas līmenī, parējos riska darījumus ar konkrēto parādnieku nedrīkst automātiski pārklasificēt par tādiem, kuros netiek pildītas saistības. Tomēr šos citus riska darījumus iestādes drīkst klasificēt kā tādus, kuros netiek pildītas saistības, pamatojoties uz citiem parādu samaksas nespējas apsvērumiem, kas sniegti turpmāk 92.–94. punktā.
91. Tas pats noteikums ir piemērojams parādniekiem, kuriem tiek lietota standartizētā pieeja, ja atsevišķi riska darījumi ar šādu parādnieku atbilst Regulas (ES) Nr. 575/2013 123. panta prasībām, bet citu riska darījumu ar to pašu parādnieku forma ir vērtspapīri, un tāpēc tie nav uzskatāmi par riska darījumiem ar privātpersonām un MVU. Ja riska darījums vērtspapīru formā atbilst vienam no vai abiem nosacījumiem, kas minēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punkta a) vai b) apakšpunktā, tad visiem riska darījumiem ar konkrēto parādnieku ir jāatzīst saistību neizpilde. Ja riska darījums, kas atbilst Regulas (ES) Nr. 575/2013 123. panta prasībām, atbilst šiem nosacījumiem un saistību neizpildes definīciju iestāde piemēro atsevišķas kredītiespējas līmenī, parējos riska darījumus ar konkrēto parādnieku nedrīkst automātiski pārklasificēt par tādiem, kuros netiek pildītas saistības. Tomēr šos citus riska darījumus iestādes drīkst klasificēt kā tādus, kuros netiek pildītas saistības, pamatojoties uz citiem parādu samaksas nespējas apsvērumiem, kas sniegti turpmāk 92.–94. punktā.

Saistību neizpildes definīcijas piemērošana riska darījumiem ar privātpersonām un MVU darījuma līmenī

92. Ja saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punkta otro daļu riska saistību neizpildes definīcija riska darījumiem ar privātpersonām un MVU ir piemērota atsevišķas kredītiespējas līmenī, iestādes nedrīkst automātiski uzskatīt, ka tajā pašā laikā saistības netiek pildītas dažādos citos riska darījumos ar to pašu parādnieku. Tomēr iestādēm ir jāņem vērā, ka atsevišķas saistību neizpildes pazīmes ir saistītas ar parādnieka stāvokli, nevis ar konkrēta riska darījuma statusu. Tas attiecas uz nespējas samaksāt parādu pazīmēm, kas saistītas ar parādnieka bankrotu, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 3. punkta e) un f) apakšpunktā. Konstatējot šādas saistību neizpildes pazīmes, iestādēm jāuzskata, ka saistības netiek pildītas visos riska darījumos ar to pašu parādnieku neatkarīgi no saistību neizpildes definīcijas piemērošanas līmeņa.

93. Iestādēm ir jāņem vērā arī citas parādu samaksas nespējas pazīmes un saskaņā ar iekšējām politikām un procedūrām ir precīzi jānorāda, kuras parādu samaksas nespējas pazīmes atspoguļo parādnieka vispārējo situāciju, nevis riska darījuma situāciju. Rodoties šādām citām parādu samaksas nespējas pazīmēm, neatkarīgi no saistību neizpildes definīcijas piemērošanas līmeņa visus riska darījumus ar konkrēto parādnieku ir jāuzskata par tādiem, kuros netiek pildītas saistības.
94. Turklāt, ja ievērojama daļa riska darījumu ar konkrētu parādnieku tiek uzskatīta par riska darījumiem, kuros netiek pildītas saistības, iestādes var uzskatīt, ka šā parādnieka citas saistības netiks samaksātas pilnā apmērā, neveicot tādus pasākumus kā nodrošinājuma realizācija un saistību neizpildes atzīšana šiem riska darījumiem.

Saistību neizpildes definīcijas piemērošana riska darījumiem ar privātpersonām un MVU parādnieka līmenī

95. Saistību neizpildes definīcijas piemērošana riska darījumiem ar privātpersonām un MVU parādnieka līmenī paredz, ka gadījumos, kad jebkuras parādnieka kredītsaistības atbilst nosacījumiem, kas minēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punkta a) vai b) apakšpunktā, visi riska darījumi ar šo parādnieku ir jāuzskata par tādiem, kuros netiek pildītas saistības. Iestādēm, kas ir nolēmušas riska darījumiem ar privātpersonām un MVU piemērot saistību neizpildes definīciju parādnieka līmenī, iekšējās politikās un procedūras ir jāiekļauj detalizēti noteikumi par pieeju attiecībā uz kopējām kredītsaistībām un saistību neizpildes izplatīšanos starp dažādiem riska darījumiem.
96. Par kopējām kredītsaistībām uzskata riska darījumu ar diviem vai vairākiem parādniekiem, kuri ir vienlīdz lielā mērā atbildīgi par kredītsaistību atmaksu. Šis jēdziens nav attiecināms uz individuāla parādnieka kredītsaistībām, ko nodrošina ar privātpersonas vai uzņēmuma izsniegtu garantiju vai cita veida kredītaizsardzību.
97. Ja attiecībā uz divu vai vairāku parādnieku kopējām kredītsaistībām ir izpildīti nosacījumi, kas minēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punkta a) vai b) apakšpunktā vai abos šajos apakšpunktos, iestādēm ir jāuzskata, ka visas citas šo parādnieku kopas kopējās kredītsaistības un visas šo parādnieku atsevišķās kredītsaistības ir tādas, kurās netiek pildītas saistības, izņemot, ja iestādes var pamatot, ka saistību neizpildes atzīšana atsevišķiem riska darījumiem nav atbilstoša, jo ir piemērojams vismaz viens no šādiem nosacījumiem:
- (a) kopējo kredītsaistību maksājums ir nokavēts tāpēc, ka notiek strīds starp atsevišķiem parādniekiem, kas piedalās kopējās kredītsaistībās, un šis strīds ir iesniegts tiesā, vai arī šim nolūkam izveidota ārēja iestāde veic citu formālu procedūru, kuras rezultātā saskaņā ar attiecīgajā jurisdikcijā piemērojamo tiesisko regulējumu tiek izsniegts saistošs lēmums, un bažu par atsevišķo parādnieku finanšu stāvokli nav;
 - (b) kopējās kredītsaistības veido nebūtisku daļu no atsevišķā parādnieka kopējām saistībām.

98. Kopēju kredītsaistību saistību neizpilde nedod pamatu atzīt saistību neizpildi attiecībā uz citām atsevišķu parādnieku kopējām kredītsaistībām ar citām privātpersonām vai uzņēmumiem, kas nav iesaistīti tajās kredītsaistībās, kas sākotnēji tika atzītas par tādām, kurās netiek pildītas saistības, tomēr iestādēm ir jāizvērtē, vai apskatāmo kopējo kredītsaistību saistību neizpilde nav nespējas samaksāt parādu pazīme attiecībā uz citām kopējām kredītsaistībām.
99. Ja attiecībā uz atsevišķa parādnieka kredītsaistībām ir izpildīti nosacījumi, kas minēti Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 1. punkta a) vai b) apakšpunktā vai abos šajos apakšpunktos, šīs saistību neizpildes nelabvēlīgā ietekme automātiski nepāriet uz šā parādnieka kopējām kredītsaistībām, tomēr iestādēm ir jāizvērtē, vai šādām kopējām kredītsaistībām nepastāv parādu samaksas nespējas pazīmes, kas saistītas ar vienu no parādniekiem saistību neizpildi. Jebkurā gadījumā, ja visiem atsevišķajiem parādniekiem ir noteikts saistību neizpildes statuss, to kopējās kredītsaistības ir automātiski jāuzskata par tādām, kurās netiek pildītas saistības.
100. Pamatojoties uz attiecīgajā jurisdikcijā spēkā esošo tiesību normu analīzi, iestādēm ir jāidentificē un jāparedz iekšējās politikās un procedūrās tādu parādnieku identificēšana, kas ir pilnībā atbildīgi par konkrētām saistībām solidāri ar citiem parādniekiem un līdz ar to ir pilnībā atbildīgi par visu šo saistību summu, bet neņemot vērā atsevišķa parādnieka kredītsaistības, ko nodrošina citas privātpersonas vai uzņēmuma izsniegta garantija vai cita veida kredītaizsardzība. Tipisks piemērs būtu precēts pāris, kuram saskaņā ar attiecīgās jurisdikcijas tiesību normām nav piemērojama laulāto mantas dalīšana (laulāto atsevišķa manta). Apstākļos, kad pastāv pilna savstarpēja atbildība par visām saistībām, viena no parādniekiem saistību neizpilde jāuzskata par otra parādnieka iespējamās parāda samaksas nespējas pazīmi, un tāpēc iestādēm ir jāizvērtē, vai šo parādnieku atsevišķās un kopējās kredītsaistības ir jāatzīst par tādām, kurās netiek pildītas saistības. Ja vienam no solidārajiem parādniekiem, kas ir pilnībā juridiski atbildīgs par visām saistībām, ir kopējas kredītsaistības ar kādu citu klientu, iestādei ir jāizvērtē, vai pastāv parādu samaksas nespējas pazīmes arī attiecībā uz citām kopējām kredītsaistībām, kurās piedalās trešās personas.
101. Iestādēm ir jāizanalizē attiecīgajās jurisdikcijās pastāvošo juridisko personu veidi un tas, cik lielā mērā īpašnieki, partneri, kapitāldaļu turētāji vai vadība ir atbildīgi par uzņēmuma saistībām atkarībā no tā juridiskās formas. Ja par uzņēmuma saistībām pilnībā ir atbildīga privātpersona, uzņēmuma saistību neizpildes rezultātā ir jāuzskata, ka arī šī privātpersona nepilda saistības. Ja par uzņēmuma saistībām nav noteikta šāda pilna atbildība, iestādei ir jāizvērtē, vai iespējamās pazīmes nespējai samaksāt parādu nepastāv attiecībā uz saistības nepilno uzņēmuma īpašnieku, partneru vai būtisku kapitāldaļu turētāju atsevišķajām saistībām.
102. Turklāt, tikai individuāla komersanta gadījumā, kad privātpersona ir pilnībā atbildīga gan par privātām, gan komerciālām saistībām ar savu un uzņēmuma mantu, saistību neizpilde jebkurās privātās vai komerciālās saistībās dod pamatu uzskatīt, ka saistības netiek pildītas arī visās šādās privātpersonas privātās un komerciālās saistībās.

103. Ja riska darījumiem ar privātpersonām un MVU saistību neizpildes definīciju piemēro parādnieka līmenī, arī būtiskuma robežvērtība ir jāpiemēro parādnieka līmenī. Iekšējās politikās un procedūrās iestādēm ir skaidri jānosaka, kā, piemērojot būtiskuma robežvērtību, rīkoties attiecībā uz kopējām kredītsaistībām.
104. Kopējs parādnieku, t. i., atsevišķu parādnieku, kuriem ir kopējas saistības pret iestādi, noteikts kopums ir jāuzskata par parādnieku, kas ir atšķirīgs no katra atsevišķa parādnieka. Ja tiek kavēts maksājums par kopējām kredītsaistībām, šāda kavējuma būtiskumu izvērtē, piemērojot Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 2. punkta d) apakšpunktā minēto būtiskuma robežvērtību visām kopējām kredītsaistībām, kas ir izsniegtas konkrētajam parādnieku kopumam. Šādam nolūkam neņem vērā atsevišķus riska darījumus ar parādniekiem, kuri piedalās kopējās kredītsaistībās, vai riska darījumus ar jebkurām citām šādu parādnieku apakškopām. Tomēr, ja tiek pārsniegta šajā veidā aprēķinātā kopējā parādnieka būtiskuma robežvērtība, visas šo parādnieku kopuma kopējās kredītsaistības un visi parādnieku, kas piedalās kopējās kredītsaistībās, atsevišķie riska darījumi ir uzskatāmi par tādiem, kuros netiek pildītas saistības, izņemot, ja ir izpildīts jebkurš no 97. punktā minētajiem nosacījumiem.
105. Ja tiek kavēts maksājums par atsevišķām kredītsaistībām, šāda kavējuma būtiskumu izvērtē, piemērojot Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 2. punkta d) apakšpunktā minēto būtiskuma robežvērtību visām konkrētā parādnieka atsevišķajām kredītsaistībām, neņemot vērā jebkuras šā parādnieka kopējās kredītsaistības ar citām privātpersonām vai uzņēmumiem. Ja šādā veidā aprēķinātā būtiskuma robežvērtība tiek pārsniegta, jāuzskata, ka saistības netiek pildītas visos atsevišķos riska darījumos ar šo parādnieku.

10. Dokumentācija, iekšējās politikas un risku vadības procesi

Saistību neizpildes identificēšanas savlaicīgums

106. Iestādēs ir jābūt ieviesti efektīvi procesi, kas ļauj tām iegūt attiecīgo informāciju, lai varētu savlaicīgi identificēt saistību neizpildes gadījumus un pēc iespējas ātrāk nodot attiecīgo informāciju, ja iespējams, automātiskā veidā, personālam, kurš atbild par kredītlēmumu pieņemšanu, jo īpaši:
- (a) ja tiek izmantoti automatizēti procesi, piemēram, kavējuma dienu skaitīšana, saistību neizpildes pazīmes ir jāidentificē katru dienu;
 - (b) ja ir ieviesti manuāli procesi, piemēram, ārēju datu avotu vai datu bāžu pārbaudes, kontrosarakstu analīze, neveiktu riska darījumu sarakstu analīze, specifisku kredītriska korekciju identificēšana, informācija ir jāatjaunina tik bieži, lai garantētu saistību neizpildes savlaicīgu identificēšanu.

107. Iestādēm ir regulāri jāpārlicinās, ka visi peļņu nenesošie iecietības darījumi ir klasificēti kā tādi, kuros netiek pildītas saistības un kuriem tiek veikta pārstrukturēšana finansiālu grūtību dēļ. Iestādēm ir regulāri jāanalizē peļņu nesoši iecietības darījumi, lai noteiktu, vai kāds no tiem neatbilst parādu samaksas nespējas pazīmēm, kas noteiktas Regulas (ES) Nr. 575/2013 178. panta 3. punkta d) apakšpunktā un 49.–55. punktā.
108. Ar kontroles mehānismu palīdzību ir jānodrošina attiecīgās informācijas izmantošana saistību neizpildes identifikācijas procesā tūlīt pēc tam, kad tā ir iegūta. Visi riska darījumi ar parādnieku, kurš nepilda saistības, vai visi attiecīgie riska darījumi gadījumā, ja saistību neizpildes definīciju riska darījumiem ar privātpersonām un MVU piemēro darījuma līmenī, attiecīgajās IT sistēmās ir nekavējoties jāatzīmē kā tādi, kuros netiek pildītas saistības. Ja saistību neizpilde netiek reģistrēta savlaicīgi, kavēšanās rezultātā nevajadzētu rasties kļūdām vai neatbilstībām riska vadībā, riska ziņošanā, pašu kapitāla prasību aprēķinā vai datu lietojumā riska kvantitatīvajā noteikšanā. Jo īpaši ir jānodrošina, lai iekšējo un ārējo ziņojumu dati atspoguļotu situāciju, kad visi riska darījumi ir klasificēti pareizi.

Dokumentācija

109. Iestādēm ir jābūt dokumentētai politikai attiecībā uz saistību neizpildes definīciju, kurā ietverti visi saistību neizpildes identifikācijas izraisītāji un izslēgšanas kritēriji, kā arī skaidri jānosaka saistību neizpildes definīcijas piemērošanas joma un jo īpaši:
- (a) jādokumentē, kā tiek īstenotas visas saistību neizpildes pazīmes;
 - (b) jādokumentē, kā tiek īstenoti kritēriji parādnieka, kurš nepilda saistības, pārklasificēšanai uz saistību izpildes statusu;
 - (c) jāuztur atjaunināts visu saistību neizpildes definīciju reģistrs.
110. 109. punkta a) apakšpunkta vajadzībām iestādēm ir detalizēti jādokumentē saistību neizpildes definīcijas piemērošana, ieskaitot visu saistību neizpildes pazīmju īstenošanu, kas ietver procesu, informācijas avotus un atbildību par konkrētu saistību neizpildes pazīmju identificēšanu.
111. 109. punkta b) apakšpunkta vajadzībām iestādēm ir detalizēti jādokumentē kritēriji parādnieka, kurš nepilda saistības, pārklasificēšanai uz saistību izpildes statusu, ieskaitot procesu, informācijas avotus un attiecīgajam personālam noteiktos pienākumus.
112. 110. un 111. punktu vajadzībām dokumentācijā ir jāietver visu automatisko mehānismu un manuālo procesu apraksti, un, ja kvalitatīvas saistību neizpildes pazīmes vai kritēriji saistību izpildes statusa atgriešanai tiek piemēroti manuāli, aprakstam ir jābūt pietiekami detalizēti izklāstītam, lai atvieglotu tā vispārēju izpratni un lai viss atbildīgais personāls to konsekventi izmantotu.

113. 109. punkta c) apakšpunkta vajadzībām iestādēm ir jāuztur atjaunināts reģistrs, kurā iekļautas visas spēkā esošās un bijušās saistību neizpildes definīcijas versijas, vismaz sākot ar šo pamatnostādņu piemērošanas datumu. Reģistrā ir jāiekļauj vismaz šāda informācija:

- (a) saistību neizpildes definīcijas piemērošanas joma, ja iestāde, mātesuzņēmums vai mātesuzņēmuma meitasuzņēmumi lieto vairāk nekā vienu saistību neizpildes definīciju;
- (b) struktūra, kas apstiprina saistību neizpildes definīciju vai definīcijas, un katras saistību neizpildes definīcijas apstiprināšanas datums;
- (c) katras saistību neizpildes definīcijas piemērošanas datums;
- (d) īss apraksts par visām izmaiņām, kas veiktas attiecībā uz iepriekšējo versiju;
- (e) iestādēm, kurām ir atļauts izmantot *IRB* pieeju — piešķirtā izmaiņu kategorija, datums, kad dokuments ticis iesniegts kompetentām iestādēm, un, ja piemērojams, datums, kad kompetentās iestādes devušas apstiprinājumu.

Iekšējās pārvaldības prasības iestādēm, kas izmanto *IRB* pieeju

114. Iestādēm, kas izmanto *IRB* pieeju, ir jāpieņem atbilstoši mehānismi un procedūras ar mērķi nodrošināt, ka saistību neizpildes definīcija tiek ieviesta un izmantota pareizi, un jo īpaši ir jānodrošina, ka:

- (a) saistību neizpildes definīciju un tās piemērošanas jomu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 189. panta 1. punktu apstiprina iestādes vadības struktūra vai tās norīkota komiteja un augstākā vadība;
- (b) saistību neizpildes definīcija tiek konsekventi izmantota pašu kapitāla prasību aprēķinam, un tai ir būtiska nozīme iekšējos riska vadības procesos, jo to izmanto vismaz riska darījumu uzraudzības jomā un iekšējos ziņojumos augstākajai vadībai un vadības struktūrai;
- (c) iekšējā revīzija vai cita līdzvērtīga neatkarīga revīzijas struktūrvienība regulāri pārbauda tā procesa uzticamību un efektivitāti, ko iestāde izmanto saistību neizpildes identificēšanai, jo īpaši ņemot vērā 106.–108. punktos minēto saistību neizpildes identificēšanas savlaicīgumu, un nodrošina, ka iekšējās revīzijas pārbaudes secinājumi un ieteikumi, kā arī pasākumi, kas veikti identificēto trūkumu novēršanai, tiek paziņoti tieši vadības struktūrai vai tās norīkotai komitejai.